

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ

ABONAMENTUL:

Pe un an ———— 20 coroane.
Pe jumătate de an ———— 10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU, Nr. 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 206.

Diagnoză pastorală.

(p.) Medicul conștientos vizitează bolnavul cu deamănuntul; pe baza diagnozei îi prescrie medicamentele și caută a se convinge, că oare cele prescrise ajută ori nu pacientului. În caz de lipsă modifică ori întregeste rezeptul.

Învățătorul bun, la începerea anului școlar, dacă nu-și cunoaște elevii, face mai întâi introducerile de recunoaștere. Studiază obiceiurile, temperamentul, înclinările, fondul moral, capacitatea și gradul de cultură al elevilor și pe baza constatărilor își compune apoi programa de muncă și de tratament amăsurat individualității elevilor.

Tocmai așa trebuie să procedă și preotul, când intră prim dată în parohie. Nu e suficient să fie diligent, deștept, învățat, cinstit și fără prihană. Rezultatul real al activității sale pastorale atârna în primul loc de la munca sistematică, consecventă și conștie, de la planul de muncă bine studiat și întemeiat pe cunoașterea exactă a mediului, în care se află.

Deci prima datorie a preotului, când intră în parohie este, să învețe a-și cunoaște parohienii cu tot trecutul lor, cu fazele de dezvoltare, cauzele și împrejurările, cari au favorizat, ori împedat înaintarea lor. În special să erueze obiectiv, că în ce măsură e lătită în popor patina beției, desfrânarea, iubirea de ceartă, egoismul, invidia, vanitatea, răutatea, luxul, lenevirea și alte păcate, precum și cauzele acestora. Să cunoască preotul și însușirile bune ale poporului său, ca să poată stabili bilanțul cultural și moral al parohiei.

Cunoscând preotul însușirile bune și rele ale poporului va căuta să afle și stabilească mijloacele pentru desrădăcinarea datinelor stângace și a desfrânării și pentru restaurarea religiosității și moralității; pe baza acestora va compune un plan analitic de muncă și de tratament special și apoi se va pune serios pe lucru cu zel, însuflețire și abnegațiune ținând contact pastoral cu fiecare parohian al său, pentru că prin proceduri generale, ori cât de bune ar fi ele, de multe ori, nu putem ajunge la rezultatul dorit.

La începutul fiecărui an î-și va face planul predicilor astfel întocmite, ca fiecare parte a predicii să servească scopul special, ce și-a propus pentru anul respectiv.

Preotul trebuie mai de multe ori să-și pună întrebarea, că prin ținuta sa, prin

învățăturile, ce le propagă, prin viața sa casnică și publică, — în ce măsură promovează starea culturală, morală și chiar economică a parohienilor săi? pentru că în ultima analiză nu aceea e lucrul de capetenie, că ce facem, ce predicăm, ci că activitatea noastră pastorală, în ce măsură contribuie la îndreptarea vieții creștinești și la bunăstarea materială a poporului.

Dacă arta de a ști vindeca constă în cunoașterea exactă a boalei și aflarea medicamentelor corespunzătoare; dacă pe adevăratul învățător îl fac nu atât cunoștințele pedagogice, ci istețimea și capacitatea de a ști învăța, lumina și forma pe om după chipul și asemenarea lui D-zeu; dacă vrednicia medicului nu se judecă după mulțimea receptelor prescrise, ci după numărul bolnavilor vindecați; dacă hărnicia unui învățător nu se judecă după mulțimea elevilor săi, ci după folosul real, ce aduc acești elevi bisericii și neamului; tot astfel și vrednicia preotului nu poate fi apreciată după învățătura, ce o are în cap și nici după receptele morale, ce le predică și le scrie pentru alții, ci în primul loc se judecă după rezultatele reale, după progresul cultural, moral și economic, ce a știut produce în comună prin activitatea și zelul său pastoral; iar la atari rezultate pipăibile nici când nu vom putea ajunge fără studiu serios, fără plan bine studiat și fără muncă sistematică și în toate împrejurările consecvente având pururea în vedere, că ținuta, vorbele, faptele și viața preotului și a familiei sale totdeauna trebuie să stea în conformitate cu sfaturile evanghelice și principiile de viață, ce le împărtășește credincioșilor săi fie de pe amvon, fie în convenirile private cu ei, pentru că la din contra mai mult dărimă decât edifică.

Să nu începem edificarea de sus dela horn, numai pentru că să ne vază lumea, ci de jos din fundament, ca rezultatul muncii noastre să fie solid și trainic.

Să nu ne lăsăm orbiți de aparențe strălucitoare, cari la prima suflare de vânt dispar, ci să tindem a cunoaște totdeauna esența, miezul lucrului, pentru că cunoașterea răului este începutul îndreptării.

Deci fiecare să se pună serios pe lucru, că vremea vorbelor a trecut. Biserica și neamul așteaptă dela noi fapte și rezultate reale. În măsura, în care ne vom ști validă, în aceeași măsură vom fi și apreciați. Fiecare preot prin zelul său pastoral trebuie să se facă indispensabil în parohia sa.

Împunsul Majestății Sale Reginei
MARIA la felicitările de Anul
nou aduse de P. S. Sa părintele
nostru Ioan I. Papp.

Arceasfinției-Sale: Ioan I. Papp,
episcopul ortodox-român al
Aradului și locțiitor de mitropolit,
Arad.

Adânc indoișată de preainimoasele
vintele ale I. P. S. Voastre, Vă mulțu-
esc din suflet și fac urări ferbinți de
sănătate și deplină mulțumire sufle-
ască pentru I. P. S. Voastră, întregului
Pier și credinciosului nostru popor din
Aradia I. P. S. Voastre.

MARIA.
Telegrama de felicitare a P. S. Sale.
Majestății Sale Maria, regina
turor românilor,
București.

Profund mișcați în întreaga noastră
ință de bucuria, că pronia divină ne-a
vrednicit a ajunge, ca noul an civil, în
Pare intrăm — să-l prăznuim și noi la
Anul patriei mame — ne alăturăm sen-
timentului obștesc și închinându-ne cu
merenie, cu credință și supunere nestră-
nutată naintea Majestății-Voastre, prima
egină a României-Mari, implorăm din
ot libovul inimii noastre binecuvântarea
Ceriului asupra Majestății-Voastre, pentru
a și în noul an și intru mulți alții viitori
ă, puteți străluci alături de Gloriosul
Domn desrobitor, pe tronul României-
Mari, la a cărei înfăptuire a-ți lucrat și
Majestatea-Voastră ca și regină iubitoare
supușilor ei și ca adevărată mamă
bună și milostivă față de cei săraci și
reputințioși.

Să Trăiți Mărită Doamnă!
Trăiască România-Mare!
IOAN I. PAPP,
Episcopul ort. român al Aradului, locțiitor
de mitropolit, atât în numele său, cât și
al întregului cler și popor ort. român din
părțile de dincoace de Carpați.

Învățăturile și faptele preotului să fie înaintea oamenilor izvor de lumină, de mângâiere și adevărată viață creștinească spre mărirea lui Dumnezeu și întărirea neamului!

Vorbirea

domnul Andrei Bârseanu la deschiderea adunării generale a Asociației.

Onorabilă Adunare generală!

Sunt șase ani și mai bine, de când membrii Asociației noastre culturale nu s'au mai putut întruni în adunare generală.

Și câte ne-a fost dat a vedea și a trăi în timpul acesta îndelungat!... Câte evenimente mari s'au desfășurat înaintea ochilor noștri niemiși și prin câte s'guduiți suferiți am trecut dela ultima înfrunghie, ținută în Orăștie, care ne reaminteste șorul îndrăsnit al lui Aurel Vlaicu și fatala lui cădere dela Campina, până la clipitele de față când vedem dorul lui prefăcut în faptă, când Carpații nu mai formează zid despărțitor între cei de același sânge, când frații își pot da împedecăci mână unii cu alții, uniți nu numai „în cuget și în simțiri,” ci și aievea, într-o mândră realitate, mai pre sus de visurile cele mai îndrăsnite ale poezilor, când Români din tot cuprinsul țării de odinioară avem fericirea a fi împreună, pe pământ românesc, în acest punct al Ardealului nostru strămoșesc!

Tocmai ne pregăteam a ne întruni în Năsăud, când, în vara anului 1914, răsună trâmbița de alarmă a războiului. Deși semnalul era străin, totuși sute de mii de Români din tot cuprinsul țării alergară cete-cete, să-și facă datoria de oțazi. Păstorii dela munte își lăsară turmele lor, plugarii de prin văi și dela șesuri își năpustiră plugurile în brazdă și, apucând arma în mână, luptară aul de-a rândul sub steaguri străine și pentru scopuri, care nu erau ale lor.

Hecateembe fără număr fură jertfite pe toate câmpurile de luptă: în șesurile extinse ale Galției, în văile istorice ale Bucovinei, în ținuturile muntoase ale Tirolului și ale Dalmației, la Sava și la Dunăre, și peste tot, unde sângele omenesc curgea mai din belșug, — pe când acasă mamele și plângeau fiii plecați în luptă, soțiile, și jeliau soții căzuți pe locuri străine, iar copilașii nevinovați tânjiau în lipsă și în mizerie.

Câți dintre cei mai buni ai noștri căzură jertfă la zei străini și pe altare străine timp de 4 ani de zile! Voiu aminti numai câți-va dintre ei, cari au stat mai aproape de însoțirea noastră culturală și a căror trecere din viață înainte de vreme a lăsat goluri așa de simțite în șirurile noastre, astfel: pe distinsul profesor Dr. Alexandru Bogdan, membru al Secției noastre literare, căzut la Zuzina în Galția, pe tânărul Petru de Mocioni, odrașă a cunoscutului familii frunțose hănățene, decedat în luptele dela Liov în vara a. 1915, pe vrednicul avocat Dr. Ștefan Chirilovici, director al despărțământului Haimurășană, pe harnicii profesori: Dr. Avram Sădean dela Arad, Vasile Nicula și Dionisie Nistor dela Brașov și Horașiu Deac dela Gherla, pe adv. Dr. Fabiu Bontescu dela Hațeg și pe harnicul funcționar de bancă și conferențiar Ioan Petra din Beiuș, pe fostul nostru bursier Vasile Băleanu și pe adv. Dr. Victor Gael, directorul despărțământului Gărbău, mort la Brod lângă Sava.

Și câți și mai câți alții ca dânsii, cari au lăsat în urma lor atâtea jale, atât în cercul restrâns al familiilor lor, cât și în cercuri mai largi!

Ce putea face „Asociația” noastră în împrejurările acestea triste, când atâți tineri și atâția bărbați în puterea vârstei lipsiau din locurile lor, unde-i văzusem muncind și îndreptând pe alții cu atâtea tragere de inimă și cu atâtea pricepere, când presa era încâtușată ori suspendată, când ori-ce adunare mai mare era oprită, când jalea, suferința și durerea se simțiau din ce în ce mai mult?

Ce putea face, alta, decât a căuta și ea, cu modestele mijloace, de care dispunea, a alina suferințele, a face mai ușoare de suportat durerile, a trimite mângâiere și încurajare acolo, unde se simțea mai mult lipsa lor și peste tot, a susține moralul celor mai tare loviți de nenorocire.

Această datorie de caritate și, în același timp, datorie națională am crezut că o putem în-

deplini mai bine, împărțind cu mână largă, cu deosebire prin preoții militari, între ostașii noștri dela front și prin spitale, în stațiunile de reconvalescenți și în taberile de prizonieri, cărțile și broșuri, ce ne stau la dispozițiune. Peste o sută de mii exemplare cărțile, cu deosebire din Biblioteca noastră populară și cărți de rugăciuni, reeditate cu ajutorul cător-va binevoitori ai însoțirii noastre culturale și mai ales al celor ce suferiau, s'au distribuit, aproape toate gratuit, în cei 4 ani dintrăi de războiu, și prin această măsură, care a urmat până de curând, credem, că am contribuit și noi cu ceva la alinarea durerii obștești, cu ajutorul cărții românești.

Afară de această acțiune mai mare și de interes mai general, cum vă veți convinge din rapoartele tipărite în „Transilvania” în acești ani grei, Comitetul nostru central, lipsit din ce în ce tot mai mult de personalul ajutător și de mijloace materiale, a trebuit să se mărginească în lucrările strict administrative, chivernisind, conform destinației, fondurile încredințate „Asociației” spre păstrare, îngrijind și lei-colea completând colecțiile din biblioteca sa și din muzeul său istoric și etnografic, purtând grijă de școala civilă de fetițe împreună cu internat, ale cărei cerințe se făceau din an în an tot mai mari, și mai cu seamă priveghind, ca însași instituțiunile să scape teafără în împrejurările din ce în ce mai complicate.

Când însă, că în mijlocul atâtor griji și atâtor suferințe se aud de cătra Miazăzi și de cătra Răsărit goarnea voinicești ale Armatei Române, Vulturii Munteniei și ai Moldovei își iau șorul peste Carpați, ca să recucerească pământul strămoșesc. Pieptul nostru tresare, suferințele noastre, ale celor de dincoace de Munți, se umplu de bucurie. O clipă încă, și sântem mântuiți!

Dar — nu!... Fatalitatea ne urmărește!... Frații noștri, ce veniseră să ne desrobească, întâmpină piedeci cumplite Oștri dușmane, cum nu mai văzuseră ținuturile noastre, se grămădesc, văzând cu ochii. Vitejii veniți de peste Munți se împotrivesc cu dârjie. Dar ce pot pieturile lor desgolite, față cu oțelul ucigător dușman?... O singură nălejde ne mai rămâne: Munții, ei cari au scăpat de atâtea ori în vremuri grele pe moșii și strămoșii noștri. Dar, fatalitate!... și ei se arată nepuțincoși față cu mijloacele moderne de războiu ale dușmanului. Cu toată vitejia alor noștri, cu toate jertfele fără seamă, ce le aduc mii și zeci de mii din cei mai aleși fii ai neamului, cetele dușmane pătrund prin mai multe locuri și ca un puhoi năvălesc asupra satelor și orașelor dela șes. — Un strigăt obțesc de durere se înalță spre cer, întocmai cum Troienii strigară de pe zidurile orașului lor, când văzură pe vitezul lor Hector doborât de năprasnicul Achile.

Dușmanii seculari ai neamului nostru triumfă. Ei se pregătesc a ne ingenunchia pentru totdeauna, nimicindu-ne instituțiile noastre culturale, între care avea să fie în scurtă vreme și însoțirea, ai cărei membri sântem.

(Va urma.)

Cercurile religioase.

Evoluția socială n'a lăsat nemișcată preoțimea română din mitropolia Ardealului. Încrățoate și entusiastă, aceasta preoțime emancipată de suferințele de veacuri, din cari totdeauna mai puternică simte sosit momentul hotărâtor de a-și deslășura energiile acumulate de vitregia vremilor trecute, în o activitate mai întinsă care să proiecteze roadele și binefacerile ei asupra poporului român. În înțelesul normativelor votate în congresul preoțesc ținut în primăvara anului 1919, preoțimea română s'a constituit în „Asociație” generală căreia i-a dat numele marelui organizator și întemeietor al bisericii noastre Andrei Șaguna, nume ce invocă muncă desinteresată. Asociația s'a subîmpărțeste în secții după eparhii, aceste în desp. prot., iar aceste în cercuri religioase cu activitate bine determinată în regulamentele stabilite în congresul general.

Cercul religios „Mândruloc” la îndemnul și stăruința presidentului desp. prot. Arad, părintele Iancu Ștefanuț și-a început activitatea în ziua sftului Ioan în comuna Mândruloc, ai cărei credincioși au fost incunoștințați despre aceasta în sârbătoarea Botezului D-lui.

Constat cu plăcere și cu deplină satisfacție cor suflătească că în această comună a înstins adierea vântului aducător de o nouă viață mult se manifestă pe toate terenele. Focul suflă glori înfelegătoare a început opera constructivă cete, de vremile mari și de glasul patriei mame atite mânia Mare”. Grație armoniei depline ce epser între cei doi factori culturali: preot și învățător a dat speranțelor noastre încrederea deplină soar avântul și năzuințele lor impresorate de duhoșter țelegerii vor schimba din temelii modul ansă gândi și trăi a poporului român.

Serviciul divin s'a oficiat de preoții I. Ștefanuț Mândruloc, Valeriu Felneac Sâmbi și Constantin Mihulin Cicir cu tot fastul cuvpaniar răspunsurile le-a dat învățătorul de toate Nicolae Cristea cu elevii școalei Sale. Glasabil arginții ale școlarelor n'au sunat nici odată, ma dulce și mai armonios ca atunci când înaltă altarului s'an văzut cei trei preoți chemați Uran facă evanghelizarea credinței strămoșesci.

Predica a fost rostită de părintele Valdeos Felneac, despre întemeierea împărăției lui Dze. îi pe pământ prin marele învățător al lumii nânt Hristos care și-a pecetluit învățătura prin să Că vărsat, din stropii căruia s'a adăpat lumea săupăm după o viață mai deamună de oameni. Aud pu în acest punct și realizarea dorinței neama românească care prin jertfe și-a întemeiat împă în Sa pe care o va susține munca, cinstea și vmd nicia neamului românesc. Predica ascultată, Ci mare atenție a făcut o profundă impresie ascază credincioșilor, cari des de dimineață au graflă să audă cuvinte rupte din inimă de frate. Pând telui Felneac, care s'a dovedit de un bun or M muțumiri sincere din partea celor mulți pe metr ia încăzit cuvintele frumoase și înțelepte.

Terminat serviciul divin, părintele I. Ștefanuț a ținut încordată atenția credincioșilor iar o vervă oratorică în care a vibrat cel mai km. patriotism, îndemnând la muncă intensivă pe A toți fii neamului nostru, cari au sfta datori în de a păstra și susține ceea ce s'a câștigat-sec jertfe de eroi.

E de remarcat că acest indemn de pro nără gândă ca și altele rostite în Dumineci și săș p tori au avut viu răsunet în inimile credincioșica cari din inițiativă proprie au adunat pentru un minul cultural suma de 7000 cor. Pentru noi e ac ce am știut să punem umărul la cartul neoul niamului au fost cele mai plăcute momente când de pe amvonul bisericii pâr. Ștefanuț a A ceterie conspectului acelor frați de credințioptic ideal cari au dat obolul lor la ridicarea casei care se va plămădi noua viață.

Făcând cele a le Domnului, preoții comai branți și învățătorii din comunele Mândruloc și Cicir precum și secretarul cercului au fost înv acc la masa părintelui Ștefanuț, unde mai n'ainte exte discutat situația din parohiile cercului, și conv m tându-se că în Mândruloc propaganda cultura o religioasă s'a început în condiții favorabile, înla ti nirea proximă s'a fixat la Sâmbăteni pentruastă doua zi de Rusaliu. Cu rostirea predicii s'a focm credințat părintele I. Ștefanuț.

Astfel s'a terminat întrunirea cercului în re gios Mândruloc, din care credincioșii parohsch Mândruloc, în ceasurile lor de rugăciune, lace auzi cuvintele de foc rostite și chemările se la fante mari vor luneca pre dinaintea lor, strălote rându-le în inimă ceva din tainica putere ceu. H

Cronica

Din minunile universului.

— Lumi locuite. —

(Urmare)

Dintre membrii acestui sistem, planete spâr mai mari Jupiter și Saturn nu au ajuns încă vedi acel grad de soliditate, care să le facă accnt il bile pentru viață. Nu ne putem închipui viața ntral aceste planete, cel mult poate fi vorba de ma viață în fașe, așa cum a fost pe pământ în pe cā mele epoce geologice. Celelalte două planē di cari se află la frontierele sistemului nostru. Uranet și Neptun desigur nu vor fi cu nimic mai fav. n rizate în această privință. Mercur cade pe T aproape de soare, încât suprafața lui nu a pu retii fi studiată decât în fugă și superficial; ba este fost astronomi cari nu l-au văzut niciodată, cā d. e. întemeietorul astronomiei moderne Polonețano Copernic. Luna și-a perdut atmosfera și apa. nei.

satis corp mort sau cel puțin în agonie. Pe ea a înstins viața și astăzi satelitul nostru seamănă vreață mult unui cimitir posomorât și rece, decât suflă glob, pe care mișună viețuitoarele. Singurele țivă cete, cari întrunesc mai complet condițiile nameptite sunt Venus și Marte. Venus are o ce eșferă deasă; suprafața îi este acoperită de învaț deși și grei. Din cauza apropierei prea mari eplinișoare și a fenomenelor, ce se petrec în duhoșfera ei însă, nici această lume nu a putut odul ansă unei scrutări mai intensive și chiar izi mai există încă îndoeli cu privire la mișoți și ei de rotațiune.

Sâmbă Marte e desigur cel mai interesant obiect al cupunctul de vedere ce ne preocupă. Înainte de toate poziția lui în spațiu e cât se poate de Glasrabilă. El nu cade nici-odată în apropiere odată mare de soare, ca Mercur sau Venus. Pe id înaltă parte iarăși nu zace prea departe de noi hema Uranus și Neptun cari în telescoapele cele i. i mari chiar prezintă discuri mici, pe cari nu le vedeosebește nimic lămurit. Distanța medie dela lui Dre îi este 227,000.000 km., iar depărtarea dela lumii nânt variază între 57,000.000 și 396,000.000 rin și Când se află în aceeași parte a orbitei sale ca săpământul, culminează la miezul nopții, apă. i. Atid pe cer ca o stea frumoasă roșietică de neamma mărime. Se zice în cazul acesta, că se împă în opozitie, fiindcă e opus față de soare a și vând cu acesta și cu pământul un unghiu de cultat. Când se află în conjuncție, adică când culie ascează la miezul zilei deodată cu astrul rege, au gnață la cea mai mare depărtare de pământ te. Părând ca o stelută abia vizibilă.

un ori Marte e o lume mai mică decât pământul; și pe metrul lui cu 6780 km. este numai cu ceva te. i mare, decât semi-diametrul sau raza pământle l și. Mișcarea în jurul soiei și-o face în 24^h. șilor și iar mișcarea de translațiune cu o tuțală de mai km. pe secundă în 687 zile; vasăzică fiecare nsivă pe Marte e aproape cât doi ani de ai noștri. datori În 1877 astronomul A. Hall din Washington știgă descoperi doi trabanți, cari fură numiți Phobos Delmos. Acestia sunt niște corpuri foarte mici; de pronară în diametru abia câțiva zeci de kilometrii și săși percurg orbitele, unul în 30^h iar cel de al ncioșca. Phobos în 7^{1/2} h. Deoarece timpul de ro- cūru unei al planetei e mai lung, decât timpul în u noi e acest din urmă satelit își descrie orbita în uolul, pentru Marte, Phobos răsare la apus și omentone la răsărit.

nuțat Axa lui Marte e înclinată cu 25° față de edințiptică, adică față de planul orbitei sale. În caseșeciță el posedă aproape aceleași condiții materice ca și pământul. Are zile și nopți în- ții cmai ca și noi, anotimpuri, zone toride, tempe- druloce și reci, cu deosebire numai, că anotimpul t învî acolo sunt de două ori mai lungi, decât aici. ainte extensiunea zonelor ferbinți și temperate re- i consv mai mare. Privit în lunetă Marte prezintă cultura o mulțime de asemănări cu pământul. Supra- e, înă îi este presărată cu niște pete de o nuanță pentruastră pe un fond de culoare galbină-roșietică. s'a tocmal impresia ce ne-ar face-o dela o distanță it de mare continentele și mările globului nostru. lui în reparația regulată a acestor pete calculă parolșchel timpul de rotațiune al planetei. Afară ne, lăcestea Marte mai are încă două pete mari ile și la cei doi poli, pe cari astronomii le numesc strlote polare. Ele fură descoperite de Olandezul e cev. Huygens și astăzi se știe, că sunt înțideri ari de zăpadă și ghiță la cei doi poli mar- nicanți. Se vede foarte bine, cum în timpul primă- rii martiene, aceste calote scad treptat și se luc alternativ în timpul verii la un mic punct li, iar iarna cresc, ajungând latitudinea de 50°.

Dar afară de apă e constatat, că Marte și atmosferă. De altcum acestea sunt două imente, pe cari nu ni le prea putem închipui laneșpărțite. Prezența atmosferei pe Marte s'a putut încă vedi din faptul, că marginile discului în lunetă accent iluminate cu mult mai intensiv decât părțile viațantrale, din greutatea cu care se deosebește de ma petelor, când ele se află în terminator, în pecă la marginile discului luminat și în fine plane diferite tulburări, cari au loc pe suprafața Uranetei și cari nu pot fi decât fenomene atmosfere- i fave, nori, ceață etc.

e pr Toate acestea sunt rezultate ale astronomiei a poretice și practice și asupra lor nu se mai în- ba este nimeni. Mare fu însă mirarea astronomi- dată; când în 1877 directorul observatorului din onedano, Giovanni Virgilio Schiaparelli anunță pa. nei, că a descoperit pe suprafața planetei o

rețea de linii geometrice, pe cari le numi canaluri. Toată lumea se ridică împotriva acestui astronom cu diferite acuze, iar când Schiaparelli își câștigă și aderenți, se încinse o discuție, care dură câteva decenii. Primii, cari verificară descoperirea astro- nomului italian fură Perrotin, E. Pickering, iar mai târziu cevași L. Brenner, P. Lowell la obser- vatorul Flagstaff din America și C. Flammarion. Și mai ales Percival Lowell își făcu din Marte un studiu de specialitate, purtând ani întregi lupta cu adversarii canalurilor, cari nu voiau să cedeze nici decum din situația lor privilegiată în uni- vers. Căci a admite realitatea canalurilor în- seamă a recunoaște artificialitatea lor și prin urmare existența unor ființe raționale pe aceea lume. Iar cu gâdul acesta nu se împăcau mulți astronomi. Ei declarau, că canalurile sunt simple iluzii optice și unul dintre ei, Maunder făcu chiar și un experiment reușit prin care cerca să probeze aceasta. Lowell însă nu descuraja; el foto- grafia suprafața planetei și în fotografie se distingea bine, pe lângă petele despre cari vor- birăm, și rețeaua aceea complicată de canaluri. Un argument mai mult în mâna lui. Ochiul omenesc, imperfect cum e, se poate înșela, dar placa fotografică ba. Dar nici anticanaliștii nu amuțiră; ei aflară, că liniile acelea se descom- pun câteodată în liniiare înșirate. Lowell își con- tinuă opera, fără a-i băga în seamă și descoperi în același timp patru canaluri noi, pe cari în 1907 nu le observase și cari prin urmare au fost construite în răstimpul acesta de cătră omenirea martiană. (V. Anestin: Planeta Marte, Bibl. Lumen).

(Va urma.)

INFORMAȚIUNI.

Preoțimea cere convocarea congresului. La Sighișoara s'a ținut zilele trecute o întrunire a unui grup mai mare de preoți, în care s'a hotărât să ceară guvernului din București, să nu se amestece în afacerile interne ale bisericii ort. române din Ardeal.

Preoții întruniți au trimis P. S. Sale părintelui nostru Episcop Ioan, o adresă cerând convocarea urgentă a Congresului național bisericesc, singur în drept a alege mitropolit.

Președinte al Republicii franceze a fost ales dl Deschenal, fostul președinte al Camerei un șir lung de ani.

Case culturale. În a doua zi de Crăciun s'au înființat în frunțașă comună Șiria „Casă culturală”. De președinte a fost ales P. O. D. Mihail Lucuța protopop, vpreședinte parohul Vasilie Popovici, secretar învățătorul Traian Debeleac, iar bibliotecar inv. P. Ciobota. Tot a doua zi de Crăciun s'a înființat „Casă culturală” și la Giula-Varșand, fiind ales de președinte parohul Gheorghe Petrișor, secretar: P. Muntean inv. și casier: Augustin Bătrân.

M. S. Regina va pleca în America. Ziarele afirmă în mod pozitiv că M. S. Regina Maria și Principesele vor pleca în curând în America. Suverana după cum e stabilit până acum va fi însoțită de prințul Carol.

Drept de vot femeilor. S-a constituit o comisiune, sub prezidenția d-lui Goldiș, pentru acordarea dreptului de vot femeilor. Comisiunea va propune parlamentului să voteze dreptul femeilor pentru alegerile legislative comunale și județene.

Furturi la gara din Arad. În vremea din urmă o bandă de hoși bineorganizată, a săvârșit furturi în gara Arad în valoare de vro 10 milioane. Poliția din Arad făcând cercetări a dat de urma hoșilor și a descoperit că în aceste furturi sunt implicați mai mulți funcționari dela căile ferate. Cercetările continuă.

Ministrul Lupu și directorii ziarelor. Dl dr. Lupu ministru de interne a intrunit la București pe directorii ziarelor din capitală, rugându-i să procedeze în așa fel, ca suspendarea cenzurei să nu fie regretată, ci din contră să se facă posibilă și ridicarea cenzurei în acele părți ale țării, unde e încă menținută. Temperarea limbajului și preocuparea de chestiunile de ordin general ar face inutilă cenzura și ar da presei încrederea tuturor. Ziaristii s'au arătat dispuși să îndeplinească rugă- mintea d-lui ministru de interne.

Dl Octavian Goga, șeful resortului de propa- gandă de pe lângă Consiliu Dirigent, și-a dat demisiunea, motivând că prin prezența sa la Bucu- rești nu se poate solidariza cu actele Consiliului Dirigent.

Noul guvern francez. Noul președinte al Franței, dl Deschanel va fi instalat la 17 Februarie. Dl Clemenceau a prezentat dlui Poincaré demisiunea guvernului.

Dl Millerand a primit să formeze guvernul. Iată cum s'a format guvernul francez:

Millerand președinte și ministru de externe; Andre Lefebre, rășboi; Landry, marina; Gustave Hopitau, justiția; Marsai, finanțe; Isac, interne și comerț; Henry Ricard agricultura; de Frecquer, lucrări publice și transporturi; Albert Sarant, colonii; Jourdain, munca; Breton, igiena socială.

Millerand a suprimat ministerul reconstituirii industriale și a înființat ministerul igienei și asistenței sociale

Regiunile eliberate, secretar general. Ofiers.

Noul guvern cu secretarii de stat sunt în număr de 23: 14 miniștri și 9 subsecretari.

PARTEA OFICIALĂ.

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului de învățător-cantor la școala confesională ort. rom. din comuna Odvoș (județul Arad), se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala,” cu următoarea dotațiune anuală: 1. Salar în bani dela comuna bis. 1200 coroane. 2. Cvarțir cu 2 chilii, coină, cămară, cocină și 1/2 grădină. 3. Spesele de conferință 40 cor. 4. Scripturistica 40 coroane. 5. Curatorat 80 cor. 6. Văruit 40 cor. 7. Competiuța de lemne din pădurea urbarială, după dreptul legal al învățătorului (circa 3 stângini) 8. Venitele cantonale indatinat. 9. Întregirea de salar precum și adausele și ajutoarele se vor cere dela stat. Dela învățătorul ales se recere să fie cântăreț, capabil de a înființa și conduce cor, cu remunerație de 200 cor; a instrua școlarii în cântări funebreale; a conduce școlarii în Dumineci și sărbători la sf. biserică și la alte funcțiuni liturgice.

Reflectanții la acest post se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare la sf. biserică din Odvoș, pentru a-și arăta desteritatea în cântare și tipic. Cererile de concurs ajustate conform regulamentului, cu documentele necezare și adresate Comitetului parohial din comuna Odvoș, se vor înainta oficiului protopopesc din Mariaradna.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: Procopiu Givulescu m. p., protopresbiter tractual.

2-3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant din Cladova, protopopiatul Radnei, să escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala”, pe lângă următorul beneficiu.

1. Locuință liberă în natură cu grădină. 2. În bani gata din repartiție dela comuna bisericască suma de 660 coroane. 3. Rebonificarea dela izlaz pentru pășune 16 cor. 4. Din pădurea urbarială lemne în preț de 46 cor. 5. Arenda dela pământul învățătoresc 1/2 sesiune: suma de 16 coroane 20 fileri. 6. Patru stângeni lemne de foc pentru învățător aduși în curtea școlii în preț de 130 cor. 80 fil. 7. Folosința unei pruniște în „Dâmbul Otarului” în preț de 10 cor. 8. Camăta de după capitalul în curs din vânzarea lemnelor din pădurea urbarială 6 coroane. 9. Pentru cantorat preste tot 50 cor.

Să notează, că ajutorul de stat pentru întregirea salarului învățătoresc pe baza legii XVI din 1913, a fost anterior votat.

Pentru încălzitul salei de învățământ 8 metri lemne de foc în natură. Pentru curatorat 20 cor. Spese de conferință, când participă, 20 cor. Dela înmormântări până la 7 ani una coroană. Alesul are să conducă strana și să instruize școlarii în cântările bisericesti, având a-i conduce în Dumineci și sărbători la sfta Biserica. Dintre recurenți vor fi preferați cari vor ști să înființeze cor bisericesc.

Reflectanții la acest post sunt poștiți a-și trimite recursele instruite regulamentar și ajustate cu atestat de apartenență, comitetului parohial gr. or. rom. din Cladova pe calea oficiului protopresbiterial gr. or. rom. din Mariaradna, județul Arad, având a se prezenta sub durata ter-

minului concursual, în sfta Biserică din Cladova spre a-și dovedi dexteritatea în cântare și tipic.

Mihail Jurca m. p. președintele comitetului par. *Dimitrie Dehelean* m. p., notarul comitetului parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu* m. p., protopresbiterul tractual al Radnei.

—□—

2-3

Nr. 192/1919.

Pentru ocuparea postului de capelan temporal pe lângă preotul Gheorghe Aurariu din parohia de clasa a II-a *Cutina*, tractul *Belințului*, să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Jumătate din sesia parohială;
2. Jumătate din intravilanul parohial;
3. Jumătate din pășunea ce se revine după sesie și
4. Jumătate din toate venitele împreunate cu postul de paroh.

Eventuala întregire dela stat ca capelan.

Reflectanții la acest post sunt poștiți a-și instrua petițiile concursuale în senzul concluzului Nr. 84/1910 al sinodului eparhial, pentru parohii de clasa a II-a și într'o Duminecă, ori într'o sârbătoare, a se prezenta în sf. biserică din *Cutina*, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Petițiile concursuale, adresate comitetului parohial, să trimit oficiului protopresbiterial gr. or. rom. din *Belinț* (*Belencez, Temes megye*).

Alesul va plăti dările după pământul ce-l beneficiază și va catihiza pe elevii dela școala gr. or. rom. din *Cutina* fără remunerație.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sârbu*, protopresbiter.

—□—

3-3

Nr. 461/1919.

Pentru întregirea vacantului post de preot din parohia de clasa I *Dubești*, din protopresbiteratul *Belinț*, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Un intravilan parohial.
2. O sesie parohială, după foaia catastrală, parte fânaț, parte arător.
3. Stolele legale.
4. Bir proțesc de fiecare număr de casă 15 litere, jumătate grâu, jumătate cucuruz sfârmat, orf în caz când careva n'are bucate, plătește în bani cu prețul curent.
5. Întregire dela stat, pentru care însă parohia nu ia asupra sa nici un angajament.

Alesul e îndatorat a solvi toate dările după întreg beneficiul parohial și a catihiza la școala confesională din loc fără altă remunerație. Parohia fiind de clasa I, dela reflectanți se pretinde cvalificație de clasa întâiu.

Reflectanții vor avea să-și așternă petițiile, ajustate cu documentele recerute, precum și cu atestate despre eventualul serviciu prestat, protopresbiterului tractual *Gherasim Sârbu* în *Belinț*, județul *Timiș* și să se prezenteze într'o Duminecă sau într'o sârbătoare în s. biserică din *Dubești*, spre a-și arăta dexteritatea în rituale și oratorie.

Prezentarea se va întâmplă conform §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, dovedind mai nainte protopopului tractual, că are cvalificația recerută și, dacă e din altă dieceză, că a primit înalta încuviințare a P. S. Domn Episcop diecezan de a putea reflecta la această parohie.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sârbu*, protopresbiter.

—□—

3-3

Ad Nr. 385/1919.

Pentru întregirea vacantului post de preot din parohia de clasa a II-a *Budinț*, tractul *Belinț*, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. O sesie parohială de 30 jughăre, de pământ arător.
2. Un intravilan de 1/2 jughăr.
3. Un extravilan de 1/2 jughăr.
4. Stolele legale.

5. Întregirea dela stat, pentru care însă parohia nu ia răspunderea.

Alesul va avea să supoarte toate sarcinile publice după sesia parohială, ce o beneficiază.

Reflectanții la acest post, cari trebuie să aibă cvalificația clasei, și dacă sunt din altă dieceză trebuie nainte de a conșura, să se prezenteze șefului tractual, spre a-și dovedi că au această cvalificație și la P. S. Domn Episcop diecezan spre a-și da înalta încuviințare, vor așterne petițiile concursuale comitetului parohial din *Budinț* pe calea ofic. ppresb. rom. ort. din *Belinț*, județul *Timiș*, apoi se vor prezenta într'o Duminecă ori într'o sârbătoare în s. biserică, spre a-și arăta îndemânătatea în cântare, tipic și oratorie, eventual și în celebrare.

Alesul va avea să catehizeze, fără altă remunerație, elevii români ortodoxi dela școala noastră din *Budinț*.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sârbu*, protopresbiter.

—□—

3-3

Pentru deplinirea stațiunii învățorești din *Iermata*, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt: 1. În bani 600 cor., 2. Despăgubirea de pășune după 3 capete vite, cu 35 cor. 3. Uzufructul a 1/4 intravilan în preț de 40 cor. 4. Pentru participare la conferințe 20 cor. 5. Scripturistica 10 cor. 6. Venitele cantonale circa 40 cor. 7. Locuința în natura constătoare din 2 chilii și cuină; apoi grajd și intravilan. 8. Întregirea salariului dela stat.

Alesul va fi îndatorat a provedea cantoratul în- și afară de biserică; apoi a ceda jumătate din podul școalei, comunei bisericesti pentru fondul de bucate.

Petițiunile pentru acest post, — ajustate cu documentele necesare — sunt a se adresa comitetului par. din *Iermata* și a se nainta *Preaon. Oficiu ppsc gr. or. rom. al Iernopoliei (Borosjenő)*, având reflectanții a se presenta, în termenul concursual, în s. biserică din *Iermata*, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Din ședința comit. par. din *Iermata*, ținută la 27 Noemvrie (10 Decemvrie) 1919.

Ioan Moga m. p., preș. com. par. *Onuț Bupte* m. p., not. com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* m. p., ppresbiter insp. de școale conf.

—□—

3-3

Pentru deplinirea postului de învățor la școala confesională ortodoxă română din *Lalașinț*, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Venitele sunt: 1. Salar anual efectat pe credincioșii comunei *Lalașinț* 1000 cor. 2. Locuință cu 2 odăi în natură, cuină și supraedificatele dinpreună cu o grădină de 1200 st. □ dela comuna bisericescă compute de 200 cor. 3. 4 jugh. și 400 st. □ pământ arător competența cantorală în preț de 220 cor. 4. Scripturistica 30 cor. 5. Diurne și spese de călătorie la conferința învățorească din cultul comunei 50 cor. 6. Rulutul de lemne în bani gata din cultul comunei 500 cor. din care se va încălzi și școala, adecă: 250 cor. pentru învățor și 250 cor. pentru școală. Suma totală a tuturor emolumentelor face 2000 cor.

Învățătorul va avea să conducă elevii școalei în toată Dumineca și sârbătoreea la biserică, să conducă strănile, să instrueze elevii în cântările bisericesti, întrucât va ști conduce și cor, va fi preferit.

Întregirea salariului dela suma fundamentală în sus se va cere dela stat, pentru care comuna bisericescă nu garantează.

De servitorul școalei se îngrijește comuna bisericescă în rândul servitorilor comunali pe Nrul casei, având un salar anual de 64 cor.

Recursele ajustate cu toate actele necesare adresate comitetului parohial din *Lalașinț* se vor nainta oficiului protopopesc gr. or. rom. din *Lipova* în termenul fixat, iar reflectanții au a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. Biserică din *Lalașinț* pentru a-și arăta dexteritatea în cele cantonale.

Din ședința comitetului parohial din sinț ținută la 31 Octomvrie (13 Noemvrie)

Ioan Hadan, președ. com. par. *Ștefan Iovici*, not. com. par.

În conțelegere cu *Fabriciu Manulla* presbiter, inspector de școale.

—□—

Pentru îndeplinirea postului de paroh parohia de clasa primă din *Macea*, devenit cantă în urma abzicerii fostului preot *Aurel Rogariu*, la ordinul Ven. Consistor de su 1095/1919, din oficiu se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare foala oficială „Biserica și Școala”.

Beneficiul de paroh e următorul: 1. sesiune parohială. 2. Dreptul de pășunat a nător sesiei par. 3. Birul și stolele legale Congrua pentru care parohia nu garantează.

Alesul e îndatorat: a suportă toate după beneficiul său, și a catehiza la toate lele din comună fără drept de remunerație parohie.

Parohia fiind de clasa primă dela rec se cere cvalificația prescrișă în concluzul dului eparhial sub Nr. 84/1910,

Recursele ajustate cu documentele sare, și cu atestat despre serviciul de până sunt a se nainta în termenul concursual populul concernent în *Chișineu (Kisjenő)* județ *Arad*.

Recurentii, având în vedere § 33 din par., și pe lângă prealabila încuviințare a populul concernent, căruia au întâi ai d că întrunesc toate condițiile din concurs, din altă dieceză, că au și consimțământul sistorului diecezan, vor avea a se prezere-o Duminecă ori sârbătoare în sf bisihar din *Macea*, spre a-și arăta destoinicia în ritidra oratorie și cântarea bis.

Chișineu la 21 Dec. v. 1919.

Dr. Dimitrie Barbu m. p. protopresbiter

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25.

Comandamentul Trupelor din *Trăvânia* ordonează, că

1. Vor fi considerați ca vinovați aceia, cari fără rea credință, prin loci, publice, în gări, trenuri, în restaurați pe străzi, vor vorbi sau vor discuta orice chip știri, fie adevărate, fie închipă sau își vor da părerile despre operați de război sau despre situația și mișnoi trupelor, precum și cei ce vor cni poruncile date de autoritățile militare, des orice alte măsuri cu privire la arm română.

2. Cei ce se vor face vinovați una dintre poruncile de mai sus, se ria, pedepsi de judecători militari cu închisbăi până la un an și amendă până de-mii lei.

Când însă faptele de mai sus, se cur săvârși cu gând de spionaj sau trădci pedepsele vor fi cu mult mai aspre, dnu legile de război.

Dr. Cornelia Moga fost asis la clinica de interne din *Budapesta*, aduce la cunoș au onor. public că s'a strămutat la *Arad*, Si Seminarului Nr. 1/b, unde ordonează zilnic pe boale interne și de nervi. Totodată deso laborator pentru cercetări chimice, bacteriolo terologice și laborator Röntgen.

Cenzurat: *Alexandru T. Stamatiad.*